

NOVES TROBALLES DE VAS CAMPANIFORME EN ELS SEPULCRES MEGALÍTICS CATALANS

La investigació entorn a la cultura megalítica al Principat, iniciada a partir de 1960 amb la confecció del *Corpus de Monumentos Megalíticos*, no sols ha proporcionat la localització de nous sepulcres megalítics, sinó també la revisió dels materials procedents de megàlits donats a conèixer anteriorment en la bibliografia arqueològica.

Resultats d'aquesta tasca han estat la constatació de noves troballes de ceràmica campaniforme, les quals venen a enriquir una vegada més el coneixement sobre aquest tipus ceràmic, ja de per si tan abundós a les nostres contrades.

Tarter del Tossal Jovell II (Muntant de Tost, Alt Urgell)

Cista megalítica trobada amb motiu de la destrucció d'un tarter de pedra per a la construcció d'un camí. Localitzada molt a prop del sepulcre donat a conèixer en el mateix tossal, per Serra Vilaró.¹ Al seu interior, segons referències, es trobà una gerra amb nansa i forma carenada — per desgràcia avui perduda — que probablement correspondria a un vas d'apèndix de botó. Sobre les terres del tarter fou localitzat, així mateix, un fragment de ceràmica campaniforme, que pasem a descriure a continuació:

— Un petit fragment pertanyent a un gobelete, de color vermell-marró, amb decoració a pinta (variant Heringbone), que presenta dues bandes formades cada una d'elles per la juxtaposició doble de bandes de traços alternants, que a simple vista configura una decoració a falsa espiga (fig. 1, n.º 1).

Cista del Serrat del Camí (Gabarra, Alt Urgell)

Cista localitzable a uns 1.200 m. s.n.m., al cim d'un serrat i a la carena, a mà dreta del camí que porta a Gabarra, i a uns 400 metres abans d'arribar a la població. Es tracta d'una cista megalítica de 1,50 m. de llar-

1. JOAN SERRA VILARÓ, *La civilització megalítica a Catalunya. Contribució al seu estudi*, Solsona, 1927, pàgs. 239 i ss.

gada, per 0,80 m. d'amplada, rodejada per un túmul circular de terra d'uns 5 m. de diàmetre.² En el seu interior es localitzà:

— Quatre petits fragments de vas campaniforme d'estil Marítim, però d'ells solament un, el que correspon a la vora, presenta una decoració elaborada a pinta d'una línia puntejada. Argila negra amb desengreixant de quarç, i amb superfície exterior de color vermell (fig. 1, n.º 2).

Sepulcre megalític de la Pera (Ardèvol, Solsonès)

Falsa galeria coberta de petites dimensions, coneguda gràcies a referències proporcionades per L. A. Guerrero. Es localitza dintre la propietat de la Pera, a Ardèvol.

— Un petit fragment de vora, possiblement pertanyent a una cassola, que presenta una decoració de tres línies incises horitzontals, sota les quals hi ha unes petites incisions impreses. Pasta grisenca, molt depurada i fina (fig. 1, n.º 3).

Cambra megalítica de Castelltallat (Sant Mateu, Bages)

Sepulcre megalític excavat en els anys vint pel Museu de Manresa,³ corresponent a un sepulcre de cambra simple. En la publicació d'aquest sepulcre es donà un dibuix pertanyent a un petit fragment amb incisions, però no s'identificà amb ceràmica de tipus campaniforme; posteriorment, Pericot mencionà aquest fragment, repetint la descripció de la publicació original.⁴

Recentment localitzat en els fons del Museu de Manresa, permet sense cap dubte assimilar-lo dintre la família de les ceràmiques campaniformes. Presenta una decoració incisa i estampada; la seva argila és de color marró (fig. 1, n.º 4).

Barraca d'en Rabert (Pau, Alt Empordà)

Sepulcre megalític de corredor i cambra poligonal, donat a conèixer per Isidre Macau⁵ i excavat en 1943.⁶ Aquesta excavació proporcionà dos fragments de campaniforme: un d'ells amb decoració de línies incises i l'altre de tipus Marítim-cordat (C/ZM).⁷

2. MIQUEL CURA-MORERA, *Nuevos sepulcros megalíticos en el Alt Urgell*, a *Noticiero Arqueológico Hispánico* (en premsa).

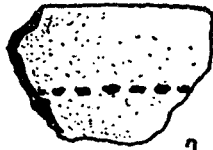
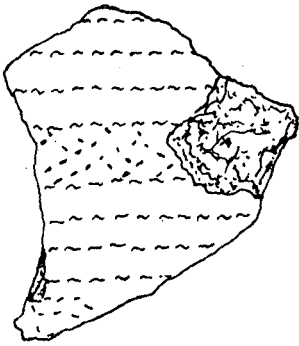
3. VALENTÍ SANTAMARÍA, *Del temps prehistòric a la nostra comarca*, al *Butlletí del Centre Excursionista «Montserrat»*, any I, n.º 6, Manresa, 1923.

4. LUIS PERICOT GARCÍA, *Los sepulcros megalíticos catalanes y la cultura pirenaica* (2.ª edició), Barcelona, 1950, pàg. 155.

5. ISIDRE MACAU, *Nous monuments megalíticos a l'Alt Empordà*, al *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, vol. XXXIV, n.º 6-9, Barcelona, 1934.

6. AUGUSTO PANELLA, i MIQUEL TARRADELL, *Excavaciones en dólmenes en el Alto Ampurdán*, a *Ampurias*, V, Barcelona, 1943, pàg. 142.

7. MIQUEL CURA-MORERA, i ANNA M.ª FERRAN RAMIS, *Los sepulcros megalíticos de la Sierra de Roda I*, Corpus de Monumentos Megalíticos, fasc. 6, Barcelona, 1970.

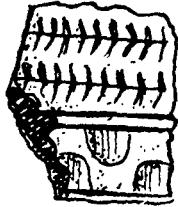

1

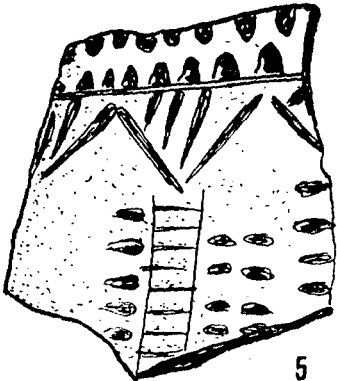
2

3

4

5

6

7

Posteriorment, i als voltants del sepulcre megalític, s'han localitzat altres fragments d'aquesta ceràmica:

— Un fragment decorat amb incisions profundes a punxó, del tipus pseudo-imprès, formant triangles ratllats i bandes horitzontals i verticals a punts. Pasta marró (fig. 1, n.º 5).

— Diversos petits fragments pertanyents a un possible mateix vas, d'estil Marítim (variant Herrigbone), amb decoració a bandes puntejades obliqües, decorades i delimitades a pinta. Argila vermell-marró amb grans de quarç com a desengreixant (fig. 1, n.º 6-7).

Totes aquestes noves troballes vénen a confirmar, una vegada més, l'antiguitat del campaniforme de tipus Marítim sobre el de decoració incisa, ja que els primers continuen apareixent en els grans sepulcres megalítics (sepulcres de corredor, falses galeries cobertes) o en les cistes de tradició neolítica;⁸ mentre que el campaniforme incís i el pseudo-imprès respon ja a moments posteriors i a megàlits de cambra simple.⁹ — MIQUEL CURA-MORERA i ROSÓ VILARDELL.

8. MIQUEL CURA-MORERA, *Consideraciones sobre los enterramientos en cista neolítica y su evolución posterior en Catalunya*, al XIII C.N.A. (Zaragoza, 1975), pàgs. 279 i següents.

9. MIQUEL CURA-MORERA, *Megalitisme i vas campaniforme en les conques del Segre i l'Alt Llobregat*, en el I Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà, a *Cypsela* 1, Girona, 1976.